

Barne- og familiedepartementet

Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref: 20/3679 Vår ref: 2020/57283-6 Arkivkode: 008 Dato: 18.12.2020

Høring av forslag til endringer i forskrift om fosterhjem - Bufetat, region øst sitt høringssvar

Barne- og familiedepartementet har sendt på høring forslag til endringer i forskrift om fosterhjem. Forslagene i høringsnotatet bygger på endringer vedtatt i forbindelse med Prop. 73 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven (barnevernsreformen) og forslag i NOU 2018:18 Trygge rammer for fosterhjem.

Før Bufetat, region øst kommer med sine innspill til de konkrete forslagene, vil vi først gi noen innledende betraktninger til forslaget i sin helhet.

Innledende betraktninger

Bufetat, region øst ønsker innledningsvis å bemerke at det savnes en nærmere vurdering av barnets rett til medvirkning, slik dette fremkommer av bvl. § 1-6 og barnevernets plikt til å samarbeide med barn og foreldre, jfr. bvl. § 1-7. Dette særlig der det omtales at det er barneverntjenesten som kjenner barnet best, og som er nærmest til å vurdere barnets behov.

Bufetat, region øst synes videre det er utfordrende å komme med konkrete innspill til forskriften hva gjelder rekrutteringsarbeidet. Med tanke på de foreslåtte endringene i rammevilkår for private tjenesteytere kan det vanskelig sies noe om etterspørsel og behov før endringene har tredd i kraft.

Vi ønsker også å nevne regjeringens plan om å legge frem en fosterhjemsstrategi i 2021. Strategien skal gi en helhetlig fremstilling av regjeringens politikk, prioriteringer og tiltak på fosterhjemsområdet. Etter vår vurdering vil denne strategien ha stor innvirkning på fosterhjemsrådet, og bør ses i sammenheng med forslaget om endringer i forskriften. Sistnevnte prosess ligger utenfor det etaten gis mulighet til å komme med innspill til, og innspill til forskriften kunne etter vår vurdering vært spisset ytterligere dersom forslaget ble lagt frem i etterkant av nevnte strategi.

Barne-, ungdoms- og familieetaten
Region øst, Faglig støtte

Krav om opplæring

Krav om at fosterforeldre skal ta imot opplæring

Departementet foreslår å innta et krav om at fosterforeldre skal ta imot grunnleggende opplæring. Kravet foreslås å fremkomme i forskriftens § 3. Dette innebærer at fosterforeldre ikke kan godkjennes uten å ha gjennomført opplæringen, jfr. forskriftens § 5.

Bufetat, region øst er positive til at forskriften tydeliggjør betydningen av opplæring av fosterforeldre. Det blir viktig å følge opp med tydelige og veiledende føringer til kommunene, særlig med tanke på plassering i fosterhjem i slekt og nettverk.

Som nevnt i høringsnotatet er det allerede mange hjem som Bufetat ikke får registrert, noe som igjen kan bety at fosterhjemmene ikke får den opplæringen de har krav på. Bufetat, region øst er opptatt av at det lages gode rutiner for dette i kommunene. Problemstillingen over gjelder ikke bare for plasseringer i slekt og nettverk, men også for hjem som kommunene selv rekrutterer. Det foreslåtte kravet om opplæring før godkjenning kan være et positivt grep for å forhindre at fosterhjem ikke får nødvendig opplæring.

Krav til innholdet i opplæringen

Departementet forslår at det skal inntas et nytt krav i fosterhjemsforskriftens § 3 om at opplæringen skal være i tråd med nasjonale faglige anbefalinger.

Bufetat, region øst opplever generelt et ensidig fokus på å avdekke barnets behov som utgangspunkt for opplæring. Vi mener at et slikt fokus i liten grad vil kunne gi et godt nok tilpasset opplæringsløp og dermed oppfølging for fosterforeldre, barnet og familien. Barnets behov må også ses i sammenheng med risiko for videre negativ utvikling og barnet/familiens mottagelighet for tiltak. Etter vår vurdering bør det i større grad tydeliggjøres at det også her bør være barnets og familiens helhetlige behov, risiko og responsivitet som skal være avgjørende for opplæringen.

Samtidig er opplæring og oppfølging også avhengig av hva som er prøvd, samt muligheten og dokumentert plan for tilbakeføring, herunder hvilket oppdrag fosterhjemmet blir satt til å løse. Det er stor forskjell å ta på seg et oppdrag hvor et barn skal raskt tilbakeføres, kontra et oppdrag som skal være å ivareta barnet i et oppvekstperspektiv. Derfor bør valg av opplæringsmetode og omfang være avhengig av innholdet i barneverntjenestens vedtak og det enkelte barnets omsorgs- og/eller tiltaksplan.

Plikt til å dokumentere vurderingen av om noen i barnets familie eller nære nettverk skal velges som fosterhjem

Departementet foreslår at kommunens plikt til å dokumentere sine vurderinger av om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem presiseres i § 4 tredje ledd som nytt andre punktum. Departementet understreker at Bufetat skal legge kommunens vurdering til grunn dersom kommunen ber Bufetat om bistand. Departementet ber om høringsinstansens syn på dette forslaget.

Bufetat, region støtter departementets forslag om å lovfeste kravet til dokumentasjon av kommunens vurderinger av slekt og nettverk som mulige fosterhjem for barnet. Det er viktig at vurderingene barneverntjenesten gjør i disse sakene en grundige og gode, og dokumentert

tilstrekkelig gjennom blant annet å sikre at vekting av ulike hensyn kommer tydelig frem, herunder særlig kravet til forsvarlighet, barnets beste og barnets risiko- og beskyttelsesfaktorer.

Ansaret for godkjenning av fosterhjem

Ansaret for godkjenning av fosterhjem er besluttet flyttet fra fosterhjems kommunen til omsorgskommunen. Som følge av dette er det nødvendig å foreta endringer i forskriften i de bestemmelsene som omhandler dette. Departementet forslår derfor at det i fosterhjemsforskriftens § 5 inntas en undersøkelses- og informasjonsplikt for omsorgskommunen i tilfeller hvor barnet plasseres i en annen kommune. Departementet ber om høringsinstansens syn på innføringen av en slik undersøkelses- og informasjonsplikt.

Bufetat, region øst støtter forslaget om å innta en undersøkelses- og informasjonsplikt for omsorgskommunen, da dette vurderes som en helt nødvendig kontrollfunksjon av familien.

Det å flytte godkjenningen av fosterhjemmene til omsorgskommunen fremstår for oss som fornuftig. Et moment vi imidlertid mener det er viktig å få frem er kvalitetssikring av godkjenningene, og særlig der kommunen rekrutterer flere hjem selv. Dette både med tanke på barnets omsorgsbehov og fungering, og fosterhjemmets kvaliteter og egenskaper. Bufetat, region øst erfarer i flere saker at barn nærmest flytter rett inn i slekts- og nettverksfosterhjem, uten at prosessen sikres godt nok. Her mener vi det er viktig å tydeliggjøre Bufetat som er ressurs og samarbeidspartner for kommunene. Bufetat har kompetanse både på kartlegging og vurdering, samt familieråd som et viktig tiltak i disse prosessene.

Departementet foreslår videre å opprettholde muligheten til å fravike hovedreglene, slik at kommunen kan inngå skriftlig avtale om at fosterhjems kommunen skal foreta den endelige godkjenningen av fosterhjemmet. En slik løsning kan for eksempel være praktisk når barnet flytter i fosterhjem i en kommune som ligger langt unna omsorgskommunen.

Bufetat, region øst har ingen merknader til forslaget.

Oppfølging av fosterhjem

De vedtatte endringene som følger av Prop. 73 L innebærer at kommunen overtar Bufetats ansvar for generell veiledning av fosterforeldrene, og at denne veiledningen vil inngå som en del av kommunens oppfølging av fosterhjem. Departementet foreslår å presisere i forskriften at kommunens oppfølging skal være helhetlig og tilpasset den enkelte fosterfamilien og det enkelte barnet. Departementet ber spesifikt om høringsinstansens syn på forslaget.

Bufetat, region øst støtter forslaget om å innta et krav om helhetlig og tilpasset oppfølging. Dette er et viktig moment som vi mener det er vesentlig at inntas i forskriften. Bufetat, region øst er imidlertid opptatt av at kravet ikke skal fremstå som, eller oppfattes som et generelt krav uten ytterligere innhold, og som det vil være vanskelig å vite når er oppfylt. Vi mener i tillegg at oppfølgingen bør romme også barnets biologiske familie og barnets og fosterfamiliens omgivelser. Det kan være viktig at omsorgskommunen bistår med oppfølging til systemene rundt fosterfamilien for å bidra til å sikre stabilitet og beskyttelse, og dermed redusere risiko i omgivelsene.

Departementet har i kapittelet om fosterhjem vurdert utvalgets forslag om å etablere løsninger for tilgjengelighet utenfor kontortid. Departementet vurderer imidlertid at det ikke er grunnlag

for å pålegge kommunen å etablere nye lokale, organisatoriske løsninger for tilgjengelighet utenfor kontortid i forskrift.

Vår erfaring tilsier at tilgjengelighet for råd, veiledning og kontakt utenfor ordinær arbeidstid er noe fosterhjemmene etterspør, og som etter vår vurdering kunne bidratt til å styrke fosterfamilienes evne og mulighet til å ivareta barna det gjelder. Bufetat, region øst ønsker dermed å be om at departementet på nytt foretar en vurdering av behovet for å sikre tilgjengelighet utenfor ordinær arbeidstid.

Med hilsen

Ingrid P. Berg
Regiondirektør

Rasmus Ree
Avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.